

Opinia

Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych nr 38/2012 z dnia 26 marca 2012 r.

o projekcie programu zdrowotnego „Szczepienia przeciw zakażeniom pneumokokowym wśród dzieci w wieku dwóch lat” realizowanego przez Urząd Miejski w Skarżysku-Kamiennej

Po zapoznaniu się z opinią Rady Przejrzystości wydaję negatywną opinię o projekcie programu zdrowotnego „Szczepienia przeciw zakażeniom pneumokokowym wśród dzieci w wieku dwóch lat” realizowanego przez Urząd Miejski w Skarżysku-Kamiennej.

Uzasadnienie

W projekcie programu zidentyfikowano istotne braki, które w ocenie Agencji uniemożliwiają jego realizację, a mianowicie: nieoszacowanie populacji kwalifikującej się do udziału w programie, niepełny budżet, zawierający tylko jednostkowy koszt szczepionki dla jednego dziecka, nieprzywołanie twórców internetowego programu Fundacji „Wygrajmy Zdrowie”.

Przedmiot opinii

Projekt programu zdrowotnego gminy Skarżysko-Kamienna zakłada szczepienie dzieci przeciwko pneumokokom. Program ma być realizowany w latach 2012–2016. W każdym roku realizacji, populację programu stanowić miałyby dzieci w wieku 2 lat. Nie oszacowano jednak liczebności populacji docelowej. W projekcie brakuje informacji na temat rodzaju szczepionki, która – nie wiadomo czy będzie to szczepionka skoniugowana, czy nieskoniugowana. Program ma być finansowany z budżetu gminy; wyznaczono limit na przeprowadzenie szczepienia 1 dziecka, jednak nie przedstawiono budżetu całkowitego na cały, 5-letni okres realizacji programu.

Problem zdrowotny

Projekt programu zdrowotnego odnosi się do dobrze zdefiniowanego problemu zdrowotnego – zakażeń pneumokokami, zmierzając do realizacji priorytetów zdrowotnych: „zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom”, „zmniejszenie zachorowalności i przedwczesnej umieralności z powodu przewlekłych chorób układu oddechowego” oraz „poprawa jakości i skuteczności opieki zdrowotnej nad matką, noworodkiem i dzieckiem do lat 3”.

Pneumokoki są szeroko rozpowszechnionymi w środowisku patogenami, które mogą być przyczyną zarówno zakażeń dróg oddechowych, jak i zakażeń inwazyjnych, takich jak posocznice, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenia wsierdza i masywne zapalenie otrzewnej u osób po splenektomii (chirurgicznym usunięciu śledziony).

Alternatywne świadczenia

Nie dotyczy

Wnioski z oceny przeprowadzonej przez Agencję

Celem głównym ocenianego projektu programu jest poprawa stanu zdrowia dzieci, poprzez przeprowadzenie skutecznych szczepień przeciwko pneumokokom. Cele dodatkowe obejmują: zmniejszenie liczby zakażeń inwazyjnych – posocznic i zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych, liczby zapaleń płuc i zapaleń ucha środkowego wywoływanych przez bakterie pneumokokowe, zmniejszenie nosicielstwa bakterii pneumokokowych w jamie nosowogardłowej, zmniejszenie kosztów związanych z leczeniem w/w schorzeń oraz zmniejszenie zachorowalności osób dorosłych, w szczególności w populacji 65+, wywołanej wtórnymi zakażeniami pneumokokami pochodzącymi od dzieci.

Za najskuteczniejszą metodę zapobiegania zachorowaniom uważa się szczepienie dzieci szczepionką przeciwko pneumokokom, której działanie polega na wytworzeniu w organizmie swoistych przeciwciał przeciw bakteriom, chroniąc dziecko przed zachorowaniem. Silna odpowiedź immunologiczna na szczepionkę skoniugowaną nie tylko skutecznie zabezpiecza przed inwazyjną chorobą pneumokokową, ale ma też wpływ na infekcje śluzówkowe i powoduje redukcję nosicielstwa, wpływa również na obniżenie zapadalności na daną chorobę w populacji nieszczepionej. Zjawisko to wynika ze zmniejszenia nosicielstwa zjadliwych serotypów pneumokoka w jamie nosowo-gardłowej dzieci, czyli ograniczenia rezerwuaru patogenu. Populację stanowią dzieci, które ukończyły 2 rok życia, zatem zgodnie z zaleceniami producenta powinny otrzymać jedną dawkę szczepionki nieskoniugowanej lub 1 dawkę skoniugowanej.

Przed przystąpieniem dziecka do programu, rodzice będą musieli wyrazić zgodę na jego udział. Przed przystąpieniem do szczepienia każde dziecko zostanie poddane badaniu.

Projekt zakłada przeprowadzenie akcji informacyjnej, polegającej na wykorzystaniu plakatów, ulotek, ogłoszeń w lokalnych mediach.

Program zakłada monitorowanie jego realizacji w zakresie liczby dzieci uczestniczących oraz zaszczepionych. Wydaje się, że zasadnym byłoby także kontrolowanie wskaźników odpowiadających m.in. celom dodatkowym tj.: liczby posocznic i zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych, zapaleń płuc i ucha środkowego, zachorowalności osób dorosłych wywoływanych przez pneumokoki. Zasadnym byłoby również długotrwałe monitorowanie wyszczepialności i liczby hospitalizacji z powodu zapaleń płuc w populacji docelowej programu.

Realizator programu zostanie wybrany w drodze konkursu ofert, co pozostaje w zgodzie z zapisami ustawowymi.

Przedstawiony projekt programu jest identyczny z odnalezionym na stronie internetowej Fundacji „Wygrajmy Zdrowie”. Autorzy projektu przesłanego do Agencji nie podają źródła informacji, które przypuszczalnie zostały zaadoptowane do przedmiotowego programu. W ocenianym projekcie brakuje informacji, czy gmina wystąpiła o zgodę na wykorzystanie ww. schematu projektu programu zdrowotnego.

W „Programie szczepień ochronnych na 2012 rok”, zgodnie z załącznikiem do Komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 26 października 2011 roku, ujęto szczepienia przeciw zakażeniom pneumokokami jako obowiązkowe w grupach wysokiego ryzyka, a w populacji ogólnej jako zalecane, jednak niefinansowane ze środków publicznych. Zatem projektowane programy powinny obejmować tylko populacje, u których szczepienia przeciwko pneumokokom nie są finansowane ze środków publicznych. Do osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie należą dzieci od 2 miesiąca życia do 5 roku życia m.in z wadą ośrodkowego układu nerwowego zakażone wirusem HIV, po przeszczepieniu szpiku, z przewlekłymi chorobami serca, białaczką, przewlekłą niewydolnością nerek, chorobami metabolicznymi, przewlekłymi chorobami płuc, po leczeniu immunosupresyjnym oraz

urodzone przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży lub z masą urodzeniową poniżej 2 500 g. Do grup ryzyka zachorowania należą dzieci uczęszczające do żłobka, przedszkola, z chorobami przewlekłymi, z zaburzeniami odporności – w ich przypadku szczepienia są zalecane, niefinansowane.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, wydaję opinię jak na wstępie.

Tryb wydania opinii

Opinię wydano na podstawie art. 48 ust. 2a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z uwzględnieniem raportu „Szczepienia przeciw zakażeniom pneumokokowym wśród dzieci w wieku dwóch lat” realizowanym przez Urząd Miejski w Skarżysku-Kamiennej, nr: AOTM-OT- 441-199/2011, Warszawa, marzec 2012 i aneksu „Programy profilaktyki zakażeń pneumokokowych – wspólne podstawy oceny”, Aneks do raportów nr: AOTM-OT-441-132/2011, AOTM-OT-441-156/2011, AOTM-OT-441-165/2011, AOTM-OT-441-199/2011, AOTM-OT-441-202/2011 oraz AOTM-OT-441-205/2011, Warszawa, marzec 2012.